

HAVA ARACI BAKIM PROGRAMI PERİYOTLARI VE KISA SÜRELİ UZATILMASI USUL VE ESASLARI

BİRİNCİ KISIM

Amaç, Kapsam, Tanımlar

Amaç

Madde 1. Bu talimatın amacı, Türk Hava Taşıma işletmeleri'nin onaylı bulunan Bakım Programlarının uygulanması aşamasında her hangi bir nedenden dolayı bu programlarda belirtilen sürelerin dışına çıkılabileme konusunda usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2. Bu talimat, 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu ve ilgili yönetmelikleri kapsamında yetkilendirilmiş, gerçek ve tüzel kişileri kapsar.

Tanımlar ve Kısaltmalar

Madde 3. Bu talimatta yer alan;

Bakanlık; Ulaştırma Bakanlığı'nı,

SHGM; T.C. Ulaştırma Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nü,

Hava Aracı; Havalanabilen ve havada seyredebilme kabiliyetine sahip her türlü aracı,

Ferry Uçuş; bir hava aracının yolcu ve ticari yük taşımaksızın, satın alınması veya kiralanmasında tescil işlemleri yapılmadan yurda getirilmesi ile bakım amaçlı ve SHGM'nce uygun görülen diğer durumlarda, hava aracının uçuş emniyetini korumak şartıyla yapılan teknik amaçlı uçuşları,

Sivil Havacılık Otoritesi; İlgili Ülkelerin Devlet adına görev yapan sivil havacılık birimlerini,

AD; Hava aracı imalatçısının *ve/veya* tescil ülkesi Sivil Havacılık Teşkilatı tarafından yayınlanmış olan uçuşa elverişlilik talimatlarını;

SB; Hava aracı imalatçısı tarafından yayınlanmış teknik bültenleri;

OM; işletme El Kitabını (Operations Manual);

MEL; İşletici tarafından yayınlanan ve SHGM tarafından onaylanarak yürürlüğe giren Asgari Teçhizat Listesini;

İşletici; Hava aracı ile havacılık faaliyetlerinde bulunan ve işletme ruhsatı almış gerçek ve tüzel kişileri,

JAA; Avrupa Havacılık Otoriteleri Birliğini,

FAA; Amerikan Federal Sivil Havacılık Teşkilatını,

ICAO; Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatını,

Türk İşletmecisi; 2920 Sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu ve ilgili yönetmeliklerine uygun olarak işletme ruhsatı almış Türk Ticari Hava Taşıma İşletmelerini,

Kiracı; Bir hava aracını belirli bir dönem için, bedeli karşılığı kendi kullanımına alan özel veya tüzel kişileri;

ifade eder.

Referanslar

Madde 4. Bu talimat, FAA tarafından yayınlanmış bulunan AC-129.4 no'lu döküman ile JAA tarafından yayınlanan idari ve Rehber Dokümanların Bakımla ilgili olan 2. Bölümünün 3. Kısımında yer alan 26 no'lu broşür (Leaflet 26) referans alınarak hazırlanmıştır.

İKİNCİ KISIM

Genel Esaslar

Bakım Programı Periyotları

Madde 5. Onayı bir güvenilirlik programı veya bir işleticinin hazırladığı bakım izleme programı tarafından belirlenen bakım aralıkları, zaman sınırlamalarını oluşturur. Bunların temel amacı, bir filonun işletme performansının sürekli analizinin yapılmasıdır. İşleticiler, bu talimatta belirtilen hususlara uygun olduğu SHGM tarafından kabul edilen durumlarda, söz konusu zaman sınırlamalarının geçici olarak dışına çıkma talebinde bulunabilirler.

Başvuru

Madde 6. ŞHGM tarafından onaylanmış bulunan bakım programında yer alan periyodik bakım sürelerinin çeşitli sebeplerden dolayı uzatılmasına ihtiyaç duyulması halinde işletmeler, bu taleplerini yazılı olarak SHGM'ne ibraz etmeleri gerekmektedir. İşleticiler, konuyla ilgili taleplerini söz konusu zaman sınırlamasından en az 15 gün önce yazılı olarak SHGM'ne müracaat etmelidir. Bu müracaat formunun ekinde; en az aşağıdaki bilgiler/belgeler bulunmalıdır:

- Değişiklik talep edilen hava aracının tescil işareti;
- Değişiklik ihtiyacının gerekçesi;
- İlgili rakam halinde teklif edilen uzatma (uçuş saatleri, cycle vb.)
- Hava aracının mevcut durumu,
- Değişiklik sonucunda etkilenen hava aracı arızalar listesi;
- Mecburi ömür sınırlamasına devamlı riayetini değişiklikten etkilenmediğine dair işletici kalite müdürü tarafından yapılacak teyit ve SHGM'nce gerekli görüldüğünde, A.D.'lerin ve ömürlü parçaların vb. listesi;
- Telafi edici görevler (örneğin, yeni teklif edilen limiften önce yapılması taahhüt edilen bakım görevleri).

Karar

Madde 7. Bakım programlarının dışına çıkılması konusunda SHGM'ne yapılacak her türlü yazılı talep, SHGM tarafından yapılacak inceleme ve değerlendirme sonucunda, söz konusu periyodun normal süresinin bitiminden önce talep sahibine yazılı olarak bildirilir. Talebin incelenmesi aşamasında SHGM'nce

- Değişikliği reddetmek;
- Değişikliği ek şartlarla veya ek şartlar olmaksızın kabul etmek (böyle ek bir şart ertelenen arızaların belli bir sayısını değişiklik dışında tutmak);
- Değişikliği farklı bir limitle kabul etmek.

gibi kararlar verilebilir. Ayrıca, bununla ilgili olarak, SHGM'nce son 6 ay içinde izin verilmiş değişikliklerin sayısı kararın verilmesinde etkili olabilir.

Bakım Periyotları

Madde 8. İzin verilen bakım periyot türleri aşağıda belirtilmiştir:

- Uçuş saatleri
- Uçuş devreleri
- Takvim zamanı
- Yukarıdakilerin herhangi bir kombinasyonu

Yukarıda belirtilen periyotlar bireysel görevler veya grup görevler için geçerli olabilir. (örneğin, A, B, C bakımları)

Bakım Programı

Madde 9. SHGM onayına sunulacak ilk bakım programında yer alan bakım periyotları, uçak Tip Sertifikası Sahibi tarafından verilen sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarını yansıtmalıdır. (MRB raporu, MPD, Bakım El Kitabının 5.ci bölümü vb.)

Bakım programının onayı için ilk müracaat sırasında, SHGM'ye uygun teknik gerekçe sunulması ve onay alınması şartıyla, periyotlar işletici tarafından değiştirilebilir. "Uygun teknik gerekçe" JAA idari ve Rehberlik metinleri 34. Bölüm 2.nci paragrafı olan "JAR-OPS 1&3 İşletici Bakım Programının Onayı"na göre işleticinin sunacağı bilgilerdir.

Bakım Periyotları daha sonra işleticinin Güvenilirlik programına göre veya işletici Bakım Programı onaylanmış değişiklik usulü hükümlerine göre işleticinin Bakım Programının etkinliğini izlemesi sonucunda değiştirilebilir.

Bakım Programı Periyotlarında Yapılabilecek Değişiklikler

Madde 10. SHGM tarafından onaylanmış bakım programında yer alan bakım periyotlarında yapılacak değişiklikler aşağıdaki hususlar için geçerli değildir:

- (a) Ömürlü parçaların ömürlerinin aşılması;
- (b) A.D.'lerde belirtilen sürelerin dışına çıkılması, (A.D.'lerin zamanında uygulanması);
- (c) Tip sertifikası Sahibi veya SHGM tarafından mecburi olarak sınıflandırılan Bakım Programı içerikleri;
- (d) MRB Raporunda başka türlü belirtilmiş ve SHGM tarafından kabul edilmemişse (ACJ 25.1309'dan "iki Yıldız" CMR'e Bakınız.) Sertifikasyon Bakımı Gereklileri;
- (e) 'MEL'de belirtilen limitler;
- (f) İlgili bakım el kitaplarında belirtilen özel yapısal kontrol programları ile hasar tolerans limitlerinin dışına çıkılması.

Not: Bu husus, SHGM'nün bir AD'yi, Ömür sınırlamasını vb.'yi değiştiremeyeceği anlamına gelmez. Fakat mevcut TGL'nin bu değişikliklere uygulanamayacağını ifade eder.

İşleticinin belirlenen sınırlar içinde gerekli bakımı yapma olanağı bulunamaması hal-lerinde, bakım programının gerektirdiği periyoda izin verilen her değişiklik, SHGM'nce ayrı vak'alar esasına göre değerlendirilir.

Bakım Programı değişikliğinin aksine, izin verilen her değişiklik kendine özgü bir hava aracına, kendine özgü bir durumda uygulanır.

İzin verilen değişiklik bir bakım planlama aracı olarak anlaşılmalıdır. Gerekli bakım yapılıncaya kadar işleticiye sınırlı bir zaman içinde uçuş izni veren müstesna bir araç olarak anlaşılmalıdır. Yani, izin verilen değişikliği talep etmek için kabul edilebilir nedenler arasında gerekli bakımın fiziksel olarak zamanında yapılmasını imkansız kılan bakım kuruluşunda öngörülmeleyen bir iş yükü yoğunluğu olabilir.

Periyodik Bakım Sürelerinin Uzatılma Limitleri

Madde 11. SHGM tarafından onaylanmış bulunan bakım programında yer alan periyodik bakım sürelerinin çeşitli sebeplerden dolayı uzatılması konusundaki işletici talebi SHGM'nce ancak, aşağıdaki şartlar çerçevesinde uygun görülebilir.

(a) Uçuş saatleri ile kontrol edilen parçalar için:

(a) 5000 uçuş saati veya daha az	%10
(b) 5000 uçuş saatinden fazla	500 uçuş saati

(b) Takvim Zamanı ile kontrol edilen parçalar için:

(a) 1 yıl veya daha az	%10 veya 1 ay
(b) 1 yıldan fazla fakat 3 yılı aşmayan	2 ay
(c) 3 yıldan fazla	3 ay

(c) İniş/Kalkışla (Cycle) kontrol edilen parçalar için:

a) 500 cycle veya daha az (hangisi daha az ise)	%5 veya 25 cycle
b) 500 cycle'dan fazla (hangisi daha az ise)	%5 veya 250 cycle

(d) Birden fazla limitle kontrol edilen parçalar için:

Birden fazla limitle kontrol edilen parçalar için, örneğin uçuş saatleri ve takvim zamanı veya uçuş saatleri ve cycle ile kontrol edilen parçalar için daha kısıtlayıcı olan limit / limitler uygulanacaktır.

SHGM tarafından bu konuda işleticinin yetkilendirilmemesi halinde, izin verilen her değişiklik normal olarak SHGM'nden onay alınmadan işleme alınmaz ve SHGM izni olmaksızın bakım süreleri uzatılamaz.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Yetki Devri

İşleticiye Yetki Devri

Madde 12. SHGM tarafından onaylanmış bir bakım programında yer alan bakım periyotlarının değiştirilmesi konusunda karar yetkisini her hangi bir İşleticiye devredebilir. Bu amaçla bir prosedür üzerinde anlaşmaya varabilir. Bu durumda; aşağıdaki şartlar uygulanmalıdır:

- İşleticinin Bakım Yönetim Dokümanında (Maintenance Management Exposition -MME) değişiklik kararını vermeye kimin yetkili olduğunun belirlenmesi;
- İşleticinin Bakım Yönetimi Açıklamalar Dokümanı (MME) aşağıdakileri saptamalıdır:

- (a) SHGM'nden yetki almış kişi / kişiler;
- (b) Değişikliklerin talep edilmesinde, izin verilmesinde ve kaydedilmesinde kullanılacak SHGM onaylı formlar;
- (c) Değişikliklerin talebini İşletici tarafından incelenmesi için takip edilecek prosedür;
- (d) SHGM tarafından onaylanmış işletici Bakım Güvenilirlik Programı;
- (e) Değişikliklerin yapılmasına izin verildiğinde SHGM'nü bilgilendirmek için takip edilecek SHGM onaylı prosedür.
- (f) Yapılan her türlü değişiklik hakkında SHGM'ne 48 saat içinde bilgi verilmesi.

SHGM yetki devriyle ilgili olarak, yılda en az bir kez İşleticiye verilen değişiklik yapma yetkisi kapsamındaki yetki kullanım sayısı gözden geçirilir. Değişiklik sayısının çok yüksek olması veya bu yetkinin belirlenen sınırlar dışında kullanılıyor olmasının tespit edilmesi halinde, söz konusu yetki SHGM tarafından geri alınabilir veya yetki devrinin şartları değiştirebilir.

İşleticiye Kısmi Yetki Devri

Madde 13. SHGM, Madde 12'de belirtilen hususların bir kısmının yapılması konusunda işleticiyi yetkili kılabilir. İşleticiye belli bir limite kadar yetki devredilebilir. (örneğin, %5 veya daha fazla ve 500 uçuş saati dahil)

DÖRDÜNCÜ KISIM

Son Hükümler

Yürürlük

Madde 14. Bu talimat, yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 15. Bu talimatı, Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.